

विधनुस् adj. dass. MBh. 8,4597. 10,805.

विधन्वन् adj. dass. MBh. 7,5756.

विधमचूडा (वि०, 2. imperat. von धम् mit वि, + चूडा) f. gaṇa मयूरव्यं-
सकादि zu P. 2,1,72.

विधमन (von धम् mit वि) 1) adj. ausblasend: वक्त्रे: सूच. 1,178,9. —
2) n. das Zerblasen u. s. w.: °शील als Erklärung von विधु Nir. 14,18.

विधमौ (wie eben) f. Bez. einer Unholdin AV. 1,18,4.

विधरण (von धर् mit वि) adj. (f. ई) 1) proparox. zurückhaltend, hem-
mend: सेतु Çat. Br. 14,7,2,24; vgl. विधृति. — 2) erhaltend: विधरणी
Çat. Br. 14,9,3,3. — विधरणी AV. 9,7,4.

विधर्तृ (wie eben) 1) Vertheiler, Ordner; Träger, Erhalter RV. 2,1,
3. 28,4. 7,7,5. पुत्रमर्दिता विधर्ता 7,41,2. जनानाम् 56,24. AV. 10,8,
36. 13,4,3. VS. 13,10. 17,82. — 2) विधर्तृ loc. infin. zu धर् mit वि.
यस्य दत्ता विधर्तृ। कृताय वज्रः प्रति धायि zu halten RV. 8,59,2.
स्वयं कविर्विधर्तृ विप्राय रत्नमिच्छति um zu vertheilen 9,47,4.

1. विधर्म (2. वि + धर्म) m. Unrecht, Ungesetzlichkeit: °स्थ MBh. 12,
8397. R. 5,47,30. वैरं विधर्माश्रितः VARĀH. BRH. 8,16. = धर्मबाध Bhāg.
P. 7,13,13. 12. 3,28,2. MĀRK. P. 113,30. PAÑĀR. 1,2,41. 2,7,40. °तम्
auf ungerechte Weise MBh. 12,3163.

2. विधर्म (wie eben) adj. 1) ungesetzlich: विधर्मे पथि वर्तते MBh. 5,
4889. अत्रेषु दोषा बहुवो विधर्माः श्रुतास्त्वया 8,3508. — 2) keine cha-
rakteristischen Eigenschaften besitzend, qualitätslos (= निर्गुण NĪLAK.):
Kṛṣṇa MBh. 12,1508. — Vgl. वैधर्म्य.

विधर्मक adj. = 2. विधर्म 1): विधर्मकाणि कुर्वन्ति MBh. 7,8989 nach
der Lesart der ed. Bomb., विधर्मिकाणि ed. Calc.

1. विधर्मन् (von धर् mit वि) 1) m. Halter, Erhalter; Anordner RV.
5,17,2. AV. 16,3,2. — 2) n. a) das Umfangende: Behälter; Grenze:
हिन्वानो वारधमिष्यति पवमानं विधर्मणि RV. 9,64,9. 4,9. 97,40. 100,7.
109,6. रत्नैः विधर्मणि innerhalb 86,30. 6,71,1. पश्यन्गर्धस्य चलंसा वि-
धर्मन् in seinem Kreise 10,123,8. परमं वा एतद्विधर्मं PAÑĀV. Br. 15,
1,2. संगम्या विंशो दम्ना विधर्मणायत्नैरीयते नृन् Zusammenhalt RV. 10,
46,6. — b) Capacität, Umfang: समुद्रो अस्मि विधर्मणा AV. 16,3,6. —
c) Vertheilung, Anordnung, Verfügung: तवेमा पञ्च प्रदिशो विधर्मणि
RV. 9,86,29. 1,164,36. 3,2,3. नि ययामाय वो गिरिर्नि सिन्धवो विधर्मणे
येमिरे 8,7,5. SV. I, 5, 2, 3, 2; vgl. AV. 7,22,1. — d) N. eines Sāman
Ind. St. 3,236,6. प्रज्ञापतेर्विधर्मं desgl. 224,6.

2. विधर्मन् (2. वि + धर्) adj. gegen das Gesetz verfahren MBh. 3,12860.

विधर्मिक MBh. 7,8989 fehlerhaft für विधर्मक.

विधर्मिन् (von 2. वि + धर्म) adj. gegen das Gesetz verfahren MBh. 7,
9114. HARIV. 1310. MĀRK. P. 34,82. 33,34. ungesetzlich: वाच् MBh. 3,17293.

विधव् (von 2. विधु), विधवति dem Monde gleichen: विधवति मुखाब्ज-
मस्याः SĀH. D. 273,15. सविता विधवति KĀVJAPR. 130,13.

विधवता (von विधवा) f. Wittwenstand VARĀH. BRH. 24 (22),14.

विधवन (von 1. धू mit वि) n. das Abschütteln Nir. 3,15.

विधवयोषित् f. Wittve VARĀH. BRH. S. 16,34. — Vgl. विधवा.

विधैवा (von 2. विधु; vgl. ROTH in Z. f. vgl. Spr. 19,223) f. Wittve
(häufig auch adj. in Verbindung mit स्त्री, योषित्, नारी u. s. w.) Nir. 3,
15. AK. 2,6,11. TRIK. 2,6,4. H. 530. HALĀJ. 2,332. कर्त्तै मातरं वि-

धवामचक्रत् RV. 4,18,12. को वा शयुत्रा विधैव देवर् मयं न योषा कृ-
णुते सुधस्य आ 10,40,2. युवं ह कृशं युवमश्विना शयुं युवं विधतं विधवा-
मुरुष्यथः viduum cultorem (wir vermuthen Dehnung aus विधवम्, wo-
durch sich auch ein masc. Wittwer ergäbe) 8. — SHAPV. Br. 3,7. M. 8,
28. 9,60. 62. 64. °वेदन 65. 175. °गामिन् JĀGṆ. 2,234. MBh. 1,6152. 9,
1787. HARIV. 7918. R. 2,21,60. 42,21. 66,11. 19. R. GORR. 2,34,3. 4,18,
27. 6,8,8. Spr. 4493. VARĀH. BRH. S. 86,79. 103,1. 6. 10. BRH. 24 (22),9.
PAÑĀT. 186,18. °धर्म Verz. d. Oxf. H. 83, b, 35. 277, b, 6. विधवास्त्री
(vgl. dagegen विधवयोषित्) Spr. (II) 1263. मेदिनी thres Gatten d. i. thres
Fürsten beraubt R. 2,31,12. 86,13 (94,14 GORR.). लङ्का Bhāg. P. 9,10,
28. — Vgl. ऋ° (auch KAUC. 72. HARIV. 7841. R. 1,1,88), वैधवेय, वैधव्य.

विधस् m. = वेधस् = ब्रह्मन् UNĀDIR. im ÇKDr.

विधा (1. धा mit वि) f. 1) Verhältniss, Maass; Weise, Art; = प्रकार
AK. 3,3,18,104. TRIK. 3,3,222. H. an. 2,249. MED. dh. 17. पञ्चस्य Çat.
Br. 2,6,1,13. 4,1,2,25. देवानां वै विधामनु मनुष्याः 6,7,4,9. 10,2,3,6.
11. 4,3. 6,1. 10. यस्मिन् विधा विधीयते TS. 5,3,4,7. pl. in einer For-
mel VS. 14,7. ÂCV. GRHJ. 2,2,4. यया कया च विधया auf irgend eine
Weise TAITT. UP. 3,10,1. न च विधादयस्त्रिं विधातारं संभवति NĪLAK.
164. KUSUM. 21,10. 38,14. चतस्रो विधाः SARVADARÇANAS. 147,13. KUALAJ.
48,5,5. = भेद 49, a, 1. Häufig am Ende eines adj. comp. ज्ञातिविध man-
nichfaltig KĀURAP. 30. उक्तविधम् Schol. zu NAISH. 22,48. ऐकशतं Çat.
Br. 10,2,4,3. nach भौरिकि u. s. w. (das comp. ein proparox.) so v. a.
voll von P. 4,2,54. Vgl. अनेकविध (auch Paribhāṣhā zu P. 1,1,50.
KATHĀS. 24,17. PAÑĀT. 61,10), अष्ट° (auch Spr. (II) 1091), अस्मद्विध,
एक°, एवं°, कति°, गुण°, चतुर्विध, तथा°, तद्विध, तादृग्विध, त्रि°, त्व-
द्विध, दश°, दुर्विध, द्वि°, नव°, नाना°, पुरुष°, पृथग्विध, बहु°, भव-
द्विध, मद्विध, यथा°, यद्विध, युष्मद्विध, यया°, वि°, षड्विध, स°, सप्त°,
सु°; विधा auch als adv. in त्रि° (s. u. त्रिविध) und द्वि° (in den Nach-
trägen). — Die Lexicographen kennen noch folgende Bedeutungen:
विधि AK. 3,4,18,104. H. an. कर्मन् TRIK. 3,2,1. H. 1497. वेतन oder
मूल्य AK. 2,10,38. H. 362. H. an. MED. शङ्ख (hier wohl nur eine Ver-
wechslung mit एधा; vgl. AK. 3,3,10) H. an. MED. Elephantenspeise
(vgl. विधान) H. an. MED. (hier ist गज्ञाशने zu lesen). वेधन (also von
व्यध् oder eine bloße Verwechslung mit वेतन) TRIK. 3,3,222.

विधातृ (von 1. धा mit वि) nom. ag. 1) m. Vertheiler, Verleiher; Fest-
setzer, Ordner, Erheber, Schöpfer u. s. w. NAIGH. 3,15 (= मेधाविन्). 5,
5. Nir. 11,11. RV. 10,82,2. 3. 167,3. विधातारो वि ते दधुर्जज्ञाः 4,53,
2. देव्यः (प्रज्ञापति SĀH.) 6,80,12. 9,81,5. AV. 3,10,10. 5,3,9. ÇĀNKH.
GRHJ. 2,14. PĀR. GRHJ. 2,9. zur Erklärung von वेधस् Nir. 10,6. — त्वं
नस्त्राता विधाता च du bist unser Retter und Verfüger sagen die Götter
zu Agastja MBh. 3,8809. विधाता (= विद्वितकर्मणामनुष्ठाता KULL.)
शासिता वक्ता मैत्रा ब्राह्मण उच्यते M. 11,38. mit विधातारु spricht Kö-
nig Dillipa den Vasishṭha an RAGH. 1,70. अद्यस्तन° der Vorkehrun-
gen trifft für MBh. 12,8920; vgl. अनागत° (auch MBh. 12,4246. Spr.
(II) 268). तपसः फलानाम् Verleiher KUMĀRAS. 1,58. प्रसिद्धनेपथ्यविधेः Aus-
führer KUMĀRAS. 7,36. नदीनद° Erheber PAÑĀR. 4,8,45. H. 5. जगताम्
Schöpfer PAÑĀR. 1,2,54. 6,58. 12,3. जगद्विधातारु 10,14. der Schöpfer,
Bestimmer der Geschichte der Menschen, Brahman AK. 1,1,1,12. H.